Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (judecător Alexandra Romanaș)
Dosarul nr. 2a-1196/24

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil și de contencios administrativ

DECIZIE

28 ianuarie 2025 mun. Bălți
Instanța compusă din:
Președintele ședinței Grumeza Elena
Judecătorii: Costaș Natalia, Stanislav Grosu
Grefier: Inna Oineagra

examinând, în ședință închisă, apelul declarat de avocatul Platon Angela, în interesele apelantei Reghiment Svetlana, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei sediul Central din 27 iunie 2024,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Purice Lidia către Reghiment Svetlana cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La data de 04 martie 2024, reclamanta Purice Lidia prin intermediul avocatului Lazari Vitalie, a înaintat acțiune în instanța de judecată împotriva Svetlanei Reghiment cu privire la încasarea împrumutului.

În motivarea cererii, reclamanta a indicat că, la data de 03 aprilie 2018 și respectiv la data de 04 iunie 2019, la solicitarea pârâtei, pentru diverse necesități de ordin personal, prin transfer bancar, i-a transmis suma de 400,00 euro cu titlu de împrumut.

A stabilit că termenul de restituire a împrumutului nu a fost stabilit, din acest considerent la data de 09 ianuarie 2024 a expediat în adresa pârâtei o cerere prealabilă în care i-a comunicat că împrumutul acordat a devenit scadent acordându-i termen de 30 zile de la momentul recepționării cererii prealabile, să restituie împrumutul.

Solicitarea adresată pârâtei nu s-a soldat cu succes, considerând că aceasta urmează a fi obligată pe cale judiciară, să restituie împrumutul în sumă de 400,00 euro.

Reclamanta Purice Lidia a solicitat instanței încasarea din contul Svetlanei Reghiment a sumei de 400,00 euro cu titlu de datorie precum și a cheltuielilor de judecată suportate la achitarea taxei de stat, serviciile pentru traducere 900 lei și 3 000,00 lei cheltuieli suportate pentru asistență juridică.

În drept, reclamanta și-a întemeiat cererea pe prevederile art. 774, 775, 776, 1242, 1247, 1248 Cod Civil și art. 166, 167 Cod Procedură Civilă RM.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central, din 05 martie 2024, a fost acceptată în procedură, ca cerere cu valoare redusă, fiind expediată în adresa pârâtei, copia acțiunii și actele anexate de reclamant.

Prin încheierea Judecătorie Orhei sediul Central din 03 aprilie 2024 cauza civilă a fost dispusă spre examinare în procedură contencioasă, cu stabilirea ședinței de judecată.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 27.06.2024 acțiunea a fost admisă:

- ✓ S-a încasat din contul lui Reghiment Svetlana în beneficiul lui Purice Lidia suma de 400,00 Euro echivalentul în lei MD la data executării, cu titlu de datorie; suma de 358,00 lei cu titlu de taxă de stat achitată la înaintarea acțiunii, suma de 900,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru traducere și suma de 3 000,00 lei cu titlu de asistență juridică.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la data de 27.06.2024, Reghiment Svetlana prin intermediul avocatului Platon Angela a contestat hotărârea primei instanţe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri de respingerea integrală a cererii de chemare în judecată.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, s-a stabilit cu certitudine că, dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost emis în ședință de judecată publică la 27.06.2024, astfel cererea de apel din 27.06.2024 a fost declarată în termen.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului, apelantul a reținut că hotărârea instanței de fond este neîntemeiată și pasibila de a fi casată integral.

Reține că instanța de fond a examinat unilateral și superficial circumstanțele importante pentru cauză, interpretând eronat normele dreptului material ,ca rezultat luând o hotărâre ilegală și neîntemeiată, nu a dat o apreciere justă probelor prezentate în ședința de judecată de apelanții/reclamanți, ca rezultat concluzionează ca fiind eronat faptul că apelanta ar fi împrumutat bani de la intimată.

Stabilește că din esența și natura juridică a contractului de împrumut rezultă ca acesta reprezintă acordul de voință între împrumutător și împrumutat, de regulă gratuit, dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți (împrumutat și împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea-garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

Specifică faptul că instanța în mod eronat a stabilit precum chitanțele de expediere a sumelor de bani în mărime a 200 euro din 03.04.2018 și 04.06.2019 pot servi drept temei pentru încasarea de la apelantă a sumelor invocate cu titlu de datorie, deoarece aceste înscrisuri nu conțin informații despre părțile contractului de împrumut, despre suma concretă a împrumutului, semnătura apelantei care dovedește primirea împrumutului,

adică lipsesc clauzele esențiale ale contractului de împrumut.

Înscrisul prezentat confirmă expedierea de către intimată în adresa apelantei a sumelor de bani, însă nu confirmă că anume apelanta are careva obligațiuni față de reclamantă.

De altfel, invocă faptul că nu a luat și nici nu și-a exprimat acordul de voință niciodată să i-a cu împrumut de la reclamantă careva mijloace bănești, în acest sens lipsind careva înscrisuri prin care ar confirma că a primit careva bani de la intimată cu titlu de împrumut și s-ar obliga sa-i restituie la un anumit termen.

Precizează că transferurile de bani efectuate de prin intermediul instituției bancare nu demonstrează că acești bani i-au fost expediați cu titlu de împrumut, dar contrariu, demonstrează restituirea datoriilor avute de intimată față de apelantă.

Reamintește că în cadrul ședinței de judecată a invocat că intimata s-a aflat în relații de concubinaj cu fratele său. În luna august 2017, intimata a împrumutat de la ea 8 000,00 lei, obligându-se să-i restituie datoria peste 2 luni de zile, când va pleca la muncă în Italia. Fiind în relații de rudenie (concubina fratelui), nu a luat nici o recipisa de la aceasta, înțelegerea fiind atinsă verbal. Contrar obligațiunilor asumate, reclamanta i-a restituit datoria mai târziu, în 2 rate, și anume la 03.04.2018 și 04.06.19.

Din cauza unor neînțelegeri, fratele a încetat relațiile cu intimata, iar ultima consideră ca anume apelanta portă răspundere pentru destrămarea relațiilor, motiv pentru care prin diverse moduri incearca sa o afecteze.

În cadrul examinării fondului cauzei în instanța de apel, părțile nu s-au prezentat, prin cererea depusă de către Purice Lidia în cadrul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Bălți din 11.11.2024, a solicitat examinarea cauzei în lipsa acesteia, totodată a pledat pentru respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii Judecătoriei Orhei sediul Central din 27 iunie 2024.

Totodată, la data de 15.01.2025, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord a fost înregistrată cererea de amânare a cauzei din partea reprezentantului apelantei Reghiment Svetlana, avocatul Platon Angela.

În conformitate cu dispozițiile art.379 alin.2 Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților neprezente.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar, Colegiul civil consideră că apelul urmează a fi admis iar hotărârea casată integral cu emiterea unei noi hotărâri din următoarele considerente.

Conform art.385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

Conform art.386 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă:

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În cadrul examinării cauzei, Colegiul Civil a constatat că la data de 03 aprilie 2018 Purice Lidia aflându-se în Italia a transferat în republica Moldova pentru Reghiment Svetlana suma de 200,00 euro. (f. d. 9, 11).

La data de 04 iunie 2018, Purice Lidia prin intermediul instituției bancare din Italia, a mai efectuat un transfer bănesc pe numele pârâtei Reghiment Svetlana, de asemenea în valoare de 200,00 euro. (f. d. 10,12).

La data de 09 ianuarie 2024, reclamanta a expediat în adresa pârâtei Reghiment Svetlana somație prin intermediul căreia i-a solicitat restituirea împrumutului, acordându-i în acest sens termen de 30 zile din momentul recepționării somației (f.d. 14).

Potrivit avizului de recepție anexat la materialele dosarului nr. *****se atestă că Reghiment Svetlana a recepționat somația la data de 15 ianuarie 2024, fără a-i da curs (f.d. 5).

La data de 04 martie 2024, reclamanta Purice Lidia prin intermediul avocatului Lazari Vitalie, a înaintat acțiune în instanța de judecată împotriva Svetlanei Reghiment cu privire la încasarea împrumutului, întemeindu-și cererea pe prevederile art. 774, 775, 776, 1242, 1247, 1248 Cod Civil și art. 166, 167 Cod Procedură Civilă RM.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 27.06.2024 acțiunea a fost admisă. S-a încasat din contul lui Reghiment Svetlana în beneficiul lui Purice Lidia suma de 400,00 Euro echivalentul în lei MD la data executării, cu titlu de datorie; suma de 358,00 lei cu titlu de taxă de stat achitată la înaintarea acțiunii, suma de 900,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru traducere și suma de 3 000,00 lei cu titlu de asistență juridică.

Pentru a hotărî astfel, instanța de nivel inferior a reținut că pârâta nu a confirmat prin careva probe caracterul contradictoriu a celor invocate de reclamantă și respectiv instanța va aprecia alegațiile pârâtei ca fiind neprobate or, obligația pârâtei Reghiment Svetlana de a restitui sumele primite de la Purice Lidia prin intermediul instituțiilor bancare a fost demonstrată pe deplin.

Colegiul Civil reține că instanța de fond, eronat a admis acțiunea dând o apreciere incorectă a circumstanțelor de fapt și de drept.

Potrivit art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

La caz, Colegiul va raporta circumstanţele prezentate mai sus la normele de drept relevante speţei, pe care le va aplica în redacţia de până la republicarea Codului civil din 01.03.2019 cît și după modernizarea condului civil. Or, conform articolului 7 alin. (1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. Deasemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare.

De altfel, transferurile efectuate de Purice Lidia în contul Svetlanei Reghiment au avut loc la 03 aprilie 2018 și respectiv la data de 04 iunie 2019, prin urmare speței îi sunt aplicabile atât prevederile codului civil din 01.03.2019 cât și până la data menționată.

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) Cod Civil RM în vigoare până la 01.03.2019, „Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile”.

Alin. (2) al aceluiași articol stabilește faptul că drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) din contracte şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sunt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Aceleași prevederi sunt transpuse în Codul Civil în redacția din 01.03.2019.

Potrivit art. 512 alin. (1) Cod Civil în vigoare până la 01.03.2019 stabilea că „În virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face”.

Conform art. 514 Cod Civil în vigoare la 01.03.2019, „Obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii”.

Potrivit art. 572 alin. (1) Cod Civil în vigoare până la 01.03.2019, „Temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii”.

Potrivit art. 666 alin. (1) Cod Civil în vigoare până la 01.03.2019, „Contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice”.

Conform art. 667 alin. (1) Cod Civil în vigoare până la 01.03.2019, „Părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte şi pot stabili conţinutul lor. Dacă, în scopul protecţiei intereselor prioritare ale societăţii sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviinţarea autorităţilor statului, limitările şi condiţionările trebuie reglementate prin lege”.

Potrivit art. 867 alin. (1) Cod Civil în vigoare până la 01.03.2019 „Prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date”.

De asemenea prevederile menționate mai sus sunt stabilite în dispozițiile art. 1242 alin. (1) Cod Civil în redacția de la 01.03.2019.

Potrivit art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Articolul 776 Cod civil prevede că, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 858 aliniatele (1) și (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit.

Potrivit art.1247 alin.(1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract.

Cu referire la normele citate, în ansamblu cu materialele cauzei prezentate de reclamant, Colegiul Civil reține că obiectul transferurilor din 03 aprilie 2018 și respectiv la data de 04 iunie 2019 în sumă totală de 400 euro, nu a putut fi identificat. Totodată obiectul contractului la fel nu a putut fi identificat, or nu se cunoaște despre care contract de împrumut e vorba, nu a putut fi identificat temeiul restituirii sumei în baza contractului de împrumut, or la materialele cauzei un asemenea contract nu a fost prezentat.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul atrage atenția asupra faptului că instanța de fond a făcut trimitere la prevederile art.1389 alin.(1) a Codului Civil în vigoare până la 01.03.2019 cu privire la îmbogăţirea fără justă cauză.

La caz, Colegiul Civil atrage atenția că Purice Lidia a înaintat cerere de chemare în judecată privind încasarea datoriei, stabilind de drept prevederile art. 774, 775, 776, 1242, 1247, 1248 Cod Civil și art. 166, 167 Cod Procedură Civilă RM.

Astfel că prevederile cu privire la îmbogățirea fără justă cauză nu sunt aplicabile speței, de altfel se schimbă obiectul acțiunii, fapt contrar prevederilor art. 60 alin. (4) Cod de procedură civilă, cît și conținutului cererii de chemare în judecată din care se pretinde că raportului obligațional între părți îi sunt aplicabile normele juridice care reglementează relațiile de împrumut.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul atrage atenția și asupra faptului că pentru apariția obligațiilor din chitanță acesta ar urma să se bazează pe un contract preexistent între părți, unde chitanța servește ca dovadă a plății efectuate pentru bunuri sau servicii, stabilind astfel relația de obligație între cele două părți.

La cazul din speță chitanțele extrasele bancare prezentate de reclamata Purice Lidia reprezintă doar un document legal ce atestă că o sumă de bani a fost plătită.

Astfel, reieșind din transferurile prezentate de reclamantă din data de 03 aprilie 2018 și respectiv din 04 iunie 2019 în sumă totală de 400 euro, Colegiul nu poate identifica temeiul apariției obligației de restituire a acestei sume de către pârâta Reghiment Svetlana, or într-adevăr după cum invocă Reghiment Svetlana, sumele restituite puteau avea ca obiect un împrumut acordat de apelantă intimatei anterior.

În acest caz nu poate fi reținută argumentarea instanței de fond cu privire la faptul că pârâta nu a confirmat prin careva prove caracterul contradictoriu a celor invocate de reclamantă și respectiv instanța va aprecia alegațiile pârâtei ca fiind neprobate și că în cazul în care pârâta Reghiment Svetlana considera că aceste sume băneşti au fost primite în baza altor raporturi juridice, urma să formuleze obiecțiile sale în contradictoriu or, potrivit art. 118 alin. (1) Cod Procedură Civilă RM, „Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel”.

Prin urmare, Colegiul Civil reține că temei de încasarea datoriei din contul Svetlanei Reghiment în baza transferurilor bănești în sumă de 400 euro la 03 aprilie 2018 și respectiv la data de 04 iunie 2019 nu există, or raporturile contractuale a Svetlanei Reghiment și Purice Lidia, invocate de reclamantă în speță nu a fost probat prin nimic.

În atare circumstanțe, Colegiul Civil va casa integral hotărârea Judecătoriei Orhei sediul Central din 27 iunie 2024 și va emite o soluție nouă prin care va respinge integral cererea de chemare în judecată înaintată de Purice Lidia către Reghiment Svetlana cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Conducându-se de prevederile art. 385 lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel NORD,-

Decide:

Admite apelul declarat de către avocatul Platon Angela în interesele apelantei Reghiment Svetlana.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Orhei sediul Central din 27 iunie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care dispune:

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Purice Lidia către Reghiment Svetlana cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,
Judecător Elena Grumeza

Judecătorii Costaș Natalia Grosu Stanislav